

STATENS DYREHELSETILSYN

Sentralforvaltningen

Dato: 31.3.03

Vår ref.: S-466/03

Saksbeh.:

Arkivnr.: 721.0

Deres ref. :

Helsedepartementet
Postboks 8011 Dep.

0030 OSLO

HØRING – UTKAST TIL NY MATLOV

Vi viser til Helsedepartementets høringsutsendelse datert 14. februar 2003. Dyrehelsetilsynet har forelagt høringsutkastet for ytre etat, d.v.s. både fylkes- og distriktsveterinærene. Vår uttalelse er basert på innspill fra hele etaten.

Generelle kommentarer

Dyrehelsetilsynet er tilfreds med den generelle oppbygging av loven. Den er oversiktlig og vurderes egnet til å videreføre våre forvaltningshensyn (husdyrloven og fiskesykdomsloven).

Vi ser det som positivt at 13 lover helt eller delvis samles i en lov, at alle virksomheter pålegges en del generelle plikter til å påse regelverksetterlevelse og at det etableres et ensartet sett av virkemidler.

Etter vår vurdering bør det nøye vurderes om de paragrafene som er direkte tuftet på EU sin Food Law enten skal gjengis ordrett i lovteksten, eller alternativt at kun hovedprinsippet lovfestes og at den konkrete gjennomføringen overlates til forskrift som gjennomfører Food Law. Erfaringsmessig gjennomgår EU-lovgivningen hyppige endringer, og det kan være uhensiktsmessig å måtte foreta lovendringer hver gang EU's Food Law endres.

Dyrehelsetilsynet foreslår at paragrafenes plassering i kapitlene 5 og 6 bør vurderes på ny. Dette blant annet med tanke på dispensasjonsbestemmelsen i § 39 som synes å høre naturlig sammen med bestemmelser om tilsyn og vedtak (§ 26).

Det vil bli en krevende prosess å sikre at materielle krav som i dag fremgår direkte av lovteksten i eksisterende lover, og der det kun gis forskriftshjemmel i den nye loven, er erstattet av forskriftsbestemmelser innen 1. januar 2004. Det blir viktig at departementene iverksetter nødvendige tiltak for å sikre dette. Særlig viktig i denne sammenheng for vårt forvaltningsområde er de krav som fremgår av fiskesykdomsloven § 7.

Kommentarer til de enkelte paragrafer

§ 1

Første ledd fremhever produksjonsdimensjonen ved loven, mens andre ledd er ment å skulle vise at loven også gjelder dyrehelse og plantehelse generelt utover produksjonskjeden. Begrepet

”miljøvennlig primærproduksjon” bør derfor flyttes opp til første ledd, slik at ”god plante og dyrehelse” ikke blir oppfattet å relatere seg til miljøvennlig primærproduksjon.

Alternativt bør det vurderes å fjerne begrepet miljøvennlig primærproduksjon fra formålet. Det er litt uklart for oss hvilke forhold ved denne loven som skal fremme miljøvennlig primærproduksjon.

§ 4

Hovedregelen om forholdet mellom norsk rett og folkeretten er det såkalte dualistiske prinsipp. Det går ut på at folkeretten og norsk rett er to separate rettssystemer hvor norsk rett vil gå foran folkeretten ved en eventuell kollisjon. For at folkerettslige regler skal bli en del av norsk rett må det derfor en gjennomføringsakt til. På noen rettsområder, særlig på områder hvor menneskerettighetene har stor betydning, har lovgiver ansett det som hensiktsmessig å bryte med dette prinsippet, og heller innføre såkalt sektormonisme. Det vil si at folkeretten på det aktuelle området vil gå foran intern norsk rett ved eventuell motstrid. Eksempler på dette har man bla. i straffeloven, tvistemålsloven, straffeprosessloven og utlendingsloven. På disse områdene må altså loven vike for motstridende regler som følger av folkeretten.

Det er imidlertid vanskelig å se tungtveiende grunner for at matloven skal ha en slik bestemmelse. Bestemmelsen vil blant annet innebære at EU - rettsakter som faller inn under EØS - avtalens område ved eventuell motstrid vil gå foran matlovens bestemmelser selv om det ikke er foretatt noen nasjonal gjennomføringsakt. Det samme gjelder folkerettslige forpliktelser etter andre avtaler som f. eks WTO.

Det er imidlertid en del andre folkerettslige forpliktelser det kan være hensiktsmessig å gi forrang på denne måten, for eksempel på havrettens område. Slik lovens geografiske virkeområde er angitt, kan det tenkes at problemstillinger av denne art vil dukke opp. Vi ser ingen problemer med at folkeretten gis forrang i slike tilfeller.

På denne bakgrunn vil vi oppfordre departementet til nærmere å vurdere hensiktsmessigheten av ordlyden i bestemmelsen slik den er foreslått i utkastet, og eventuelt omformulere bestemmelsen slik at EØS - delen av folkeretten holdes utenfor.

§ 5

§ 5 inneholder en rekke definisjoner. Definisjonene kommer ”hulter til bulter”. Det kunne være hensiktsmessig å ordne ordene som defineres i rekkefølge fra fjord/jord til bord, slik at kjedetenkningen også her synliggjøres.

Dyredefinisjonen må gjennomgås for å sikre at insekter omfattes av definisjonen i punkt 3, jf husdyrloven som i dag også regulerer bisykdommer.

§ 8

En bør sikre seg at adgang til sted og virksomhet også omfatter grensepersonells mulighet til å foreta inspeksjoner hos virksomheter og andre fartøy som ikke er omfattet av loven. En slik hjemmel vil være av vesentlig betydning i forhold til den mulighet som gis til å kreve dokumentasjon som cargomanifester etter § 9 andre ledd.

§ 9

Foreslåtte hjemmel i § 9 annet ledd, er avgjørende i forhold til våre forpliktelser i henhold til rådsdirektiv 97/78/EØF art 3, som også gjelder kontroll av cargomanifester. Det bør påpekes at når ”foretak kan bli pålagt” og ikke pålegges direkte i loven, krever muligens dette en ytterligere beslutning i tillegg til hjemmelen i § 9 og anses også å være noe upresist. Loven sier ingenting om

hvem som kan pålegge og heller ikke hvordan slikt pålegg skal gis. Det vil være mer hensiktsmessig hvis loven gir direkte hjemmel til å kreve slike opplysninger fremlagt, ved å bruke begrepet ”skal fremlegge dokumentasjon” så kan man eventuelt ved forskrift regulere hvordan og i hvilke tilfelle det anses nødvendig å kreve slik dokumentasjon fremlagt.

Begrepet ”dokumentasjon” er en forholdsvis streng og snever formulering å bruke i selve lovteksten. Det vil være mer omfattende å benytte begrepet ”opplysninger”. Opplysninger anses videre og stiller nødvendigvis ikke samme krav til form. Hva som anses som nødvendig dokumentasjon, kan eventuelt konkretiseres i forskrift.

§ 20

§ 20, 3 ledd pkt d: Det synes som en naturlig og kanskje logisk rekkefølge heller skal være levende dyr, døde dyr, animalske biprodukter og deretter gjenstander – altså gjenstander sist.

§ 22

Dyrehelsetilsynet anbefaler at denne paragrafen omformuleres, og viser i den forbindelse til den dialog vi har i arbeidsgruppen for ny matlov.

§ 25

Begrepet produksjonsdyr bør erstattes med opprinnelig ordlyd fra husdyrloven, altså dyr med unntak av selskapsdyr (hund og katt behøver ikke og nevnes, men kan bare påpekes i forarbeidene at de er omfattet av begrepet selskapsdyr), slik at man ikke risikerer at enkelte dyr ved nytt begrep faller utenfor erstatningsordningen.

§ 26

Det bør klargjøres/presiseres hva som ligger i uttrykket ”nødvendig for å ivareta internasjonale forpliktelser”. Er det her ment alle EØS- forpliktelser generelt eller bare de forpliktelser som krever rask ikrafttredelse.

Dyrehelsetilsynet anser det som hensiktsmessig at vedlegg til forskrifter slik som tredjelandslister kan gjennomføres i norsk rett uten høring. Høring vil i enkelte tilfeller være uten særlig hensikt og i tillegg misvisende fordi en høring gir inntrykk av man har en påvirkningmulighet. Norge har ikke mulighet i henhold til EØS-avtalen å endre innhold i gitte bestemmelser.

Det er videre behov for en klargjøring i paragrafens tredje ledd av uttrykket ”bistå” som omhandler politi, tollvesen og kystvakt. Gjelder bestemmelsen kun kontrolltiltak eller skal den også omfatte gjennomføring av vedtak etter loven.

§ 31

Dyrehelsetilsynet mener det vil være av stor betydning å kunne stenge eller ilegge tvangsmulkt også ovenfor mindre besetninger /dyrehold som ikke kan anses som virksomhet. Dette for å kunne legge press på dyreeier ved gjennomføring av vedtak. Eksempelvis ovenfor hobbybesetninger/kennel.

Vi mener også det er viktig å sikre videreføring av en ordlyd tilsvarende den som er nedfelt i gjeldende fisksykdomslov § 29, 3. ledd hva angår tvangsmulkt:

”Tvangsmulkten kan også fastsettes på forhånd og løper da fra eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer eller at den forfaller ved hver overtredelse.”

En slik bestemmelse i fiskeesykdomsloven har til formål å kunne ilegge tvangsmulkt for hver overtredelse. Dette tar i følge Ot.prp. nr. 52 (1996-97) sikte på de tilfeller hvor det ulovlige forhold er en enkeltstående handling. Et eksempel er dumping av død fisk. For å hindre at tvangsmulkten fremstår som straff, varsles tvangsmulkt ved overtredelse i forbindelse med første vedtak.

§ 34

Denne bestemmelsen anses å være innskrenkende i forhold til husdyrloven § 4 som gir hjemmel til tvangsgjennomføring av vedtak etter loven og ikke er begrenset til tungtveiende samfunnshensyn. Det bør presiseres hva som ligger i tungtveiende samfunnshensyn og hvorvidt dagens rettstilstand skal videreføres med tanke på § 4 i husdyrloven. På en del områder har vi forpliktelser etter EØS-avtalen til å sikre at visse tiltak/vedtak blir gjennomført, selv om gjennomføring ikke nødvendigvis kan sies å være nødvendig ut fra tungtveiende samfunnshensyn. Det kan synes som om terskelen for tvangsgjennomføring etter paragrafen er noe høy, og vi anbefaler at det vurderes en annen formulering av det kvalifiserende vilkår for tvangsgjennomføring.

Med hilsen

Eivind Liven
Veterinærdirektør

Gunnar Hagen
Avdelingsdirektør

Kopi: Statens dyrehelsetilsyn - fylkesveterinærene